

HISTORIA OBIEKTU I K.W. CHARAKTERYSTYKA TERENU

Na terenie pow. Łomżyńskiego w okresie 1946 r. przez K.O. nielegalnej organizacji "NZW" została zorganizowana bojówka kierowaną przez [redacted] ps."ROLA-ZBIR" /zabity/ pełniącą funkcję szefa P.A.S-u na pow. Wysoko-Mazowiecki pod kryptonimem "MAZUR". W/w wraz ze swoją bojówką dokonuje szeregu napadów i mordów na działaczach demokratycznych i ludziach nie wygodnych dla nielegalnej organizacji "NZW".

Bojówka "ROLI" w tymże okresie liczyła do 36-ciu ludzi w tym z rezerwą. Natomiast "ROLA" poruszał się z bojówką liczącą około 10-ciu ludzi -20-ciu ludzi. Banda "ROLI" utrzymywała kontakt z Kom. Regu oraz Kom.Pow. Krypt. "PODHALE" z "ZBYCHEM" wykonując ich polecenia organizacyjne, Banda "ROLI" ma za sobą jak już nadmieniono napadów między innymi w dniu 22 lutego 1947 r. we wsi Łady -Borowe gminy Fuchały dokonuje mordu na rodzinie [redacted] i [redacted] gdzie zamordowano 8 osób w tym czworo dzieci od lat 3-12- tu. Banda "ROLI" dokonuje również napadów na maszyny oraz bierze udział w zatrzymaniu pociągów w Czerwonym -Borze pow. Łomża.

Teren działania bandy "ROLI" był gm. Puchały, Długoborz, Szepankowo, Łojaki i część gminy Kutki pow. Łomżyńskiego. Członkowie tejże bandy pochodzili z wyżej omawianego terenu, rekrutując się przeważnie z rodzin kułackich i byłych członków "SN". W tym okresie banda "ROLI" posiadała uzbrojenie cztery R.K.M. reszta członków posiadała automaty, pistolety i granaty. W okresie 1947 r. banda "ROLI" nie ujawnia się i wspólnie z banda "CIEMNEGO" hamuje akcje amnestyjną strasząc członków organizacji "NZW" i WiN" by nie ujawnili się.

W okresie po amnestyjnym banda "ROLI" i część ich w tym czasie 7-miu członków pozostawiając resztę w rezerwie wspólnie z bandą "CIEMNEGO" i "WIARUSA" dokonują ohydnych mordów Starosty Powiatowego [redacted] i Przewodniczącego Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Łomży na zebraniu w gminie Zawady pow. Łomża, poczym zabiera auto wraz z szoferem i udaje się do lasu pod nazwą Czerownego Grodu gdzie dokonuje morderstwa paląc go wraz z maszyną. Z uwagi na to że w okresie drugiej połowy 1947 roku "ROLA-ZBIR" wyłamuje się z podległości K.O. organizacji "NZW" z dokonywanych napadów nie dzieli się z K.O. organizacji "NZW" "BLEKITEM". "ROLA" zostaje wykluczony jako szef P.A.S.-u i zostaje nazwany "Samozwancem" dokonując napadów i mordów na własną rękę.

W tym okresie przez Wydział III-ci W.U.B.P. w Białymstoku zostaje zawerhowany pod rozpracowanie K.O. "BLEKITA" Kom.Pow. Krypt. "PODHALE" organizacji "NZW" "ZBYCH" /zatrzymany/ a któremu to dano zadanie likwidacji "BLEKUTA" w swojej pracy "ZBYCH" okazał się dwolicem i nie wykonując naszego polecenia.

Z uwagi na to jak już omawiano wyżej, że "ROLA" staje się nie wygodnym dla "BLEKITA" tenże ostatni daje polecenie dla "ZBYCHA" by dokonał likwidacji "ROLI" co też ten uczynił i w dniu 16.X.1947 r. "ZBYCH" ze swoją patrolem udaje się na kolnoie Pruski Łaz gm. Fuchały pow. Łomża do [redacted] tamże zamieścił u którego w tym czasie kwaterował banda "ROLI" gdzie dokonał likwidacji Szefa P.A.S.-u [redacted] ps."ROLI" i jego brata [redacted] ps."OLEK" i członka bandy "ROLI" [redacted]

[redacted] ps."HARDY" poczym "ZBYCH" kazał o tym wypadku zameldować Posterunek w Zambrowie [redacted] co też ten uczynił. Na spotkaniu "ZBYCH" oświadczył dla nas, że zlikwidował "ROLE" na własną rękę jako groźnego bandytcę, nie mówiąc nic o tym, że miał polecenie od "BLEKITA" K.O. organizacji "NZW". Po udowodnieniu dwolicom jego pracy dla "ZBYCHA" został aresztowany.

87

Po likwidacji "ROLI" członkowie jego bandy, zabierając broń udają się do swoich miejsc zamieszkania, z tym że 13-tu z posród 35-ciu członków bandy "ROLI" w okresie od 1946 r. 181 do roku 1947 została przez Organa rządu Bezpieczeństwa aresztowana i osadzona w Więzieniu.

Jeden z nich [redacted] ps. "KOKS" w dniu 8.VI.1947 r. został przez grupę U.B. zabity, pozostałe 19-cie członków bandy "ROLI" z których dwóch się tylko ujawniło t. j. [redacted] ps. "KAPUSTA" zamieszkały we wsi Konopki-Koziki gminy Puchawy i [redacted] ps. "MUSZKA" łączniczka bandy "ROLI" pozostałych 17-tu członków nie ujawniło się pozostawiając sobie posiadaną broń za pobytu w bandzie "ROLI".

Ref. Ref. III-go P.U.B.P.
w Ł o m ż y

[redacted] sierż.

